

ABORDĂRI TEORETICE CU PRIVIRE LA REGIONALISM ȘI REGIONALIZARE

Carolina MACOVETCHI,
doctorandă, magistru în drept

SUMMARY

The study consists in making a multilateral and complex study of the regionalization process, both theoretically and from the perspective of the legal framework of regionalization in Moldova, including the elucidation of this process at the community level and in the Member States, in order to highlight the different views on this phenomenon. To achieve the goal certain objectives have been set such as profiling the regionalization trend in contemporary states; multidimensional analysis of the concept of region as the territorial foundation of the regionalization process; the concretisation of conceptual boundaries between regionalism and regionalization.

Keywords: regionalization, region, decentralization, the regionalization process, regionalism, administrative-territorial organization, spatial-functionally unit, administrative regionalization, political regionalism, state with regional autonomies, multi-level governance

REZUMAT

Articolul prezintă un studiu multilateral și complex al procesului de regionalizare, atât în plan teoretic, cât și din perspectiva analizei cadrului legislativ al regionalizării din Republica Moldova, inclusiv prin prisma elucidării acestui proces la nivelul comunității, precum și în statele-membre ale UE, întru punerea în lumină a diverselor viziuni asupra acestui fenomen. Pentru atingerea scopului propus au fost stabilite următoarele obiective: profilarea tendinței de regionalizare în statele contemporane; analiza multiaspectuală a conceptului de *regiune* ca fundament spațial al procesului de regionalizare; concretizarea delimitărilor conceptuale dintre regionalism și regionalizare.

Cuvinte-cheie: regionalizare, regiune, descentralizare, proces de regionalizare, regionalism, organizare administrativ-teritorială, unitate spațială funcțională, regionalizare administrativă, regionalism politic, stat cu autonomii regionale, guvernare multi-nivel

Introducere. Există în prezent o tendință aproape generală de aplicare în practică a regionalizării la nivelul statelor europene, iar literatura actuală de specialitate în domeniile micro- și macroeconomiei, politologiei, dreptului, fiscalității, managementului urban, geografiei economice și ecologiei semnaleză foarte frecvent referiri la subiectul extrem de vast al regionalizării, al regiunilor și dezvoltării regionale. Totuși, pînă în prezent nu există o unanimitate în tratarea acestei tematici. Cauzele sînt multiple, dar în prim-plan apare conjuncția procesului de regionalizare (în sens economic), apărut în cadrul dezvoltării teritoriale, cu cel al aspirațiilor de identitate, caracteristic regionalismului. Ca urmare, există o mare varietate de abordări teoretice cu privire la regionalism – regionalizare, ce adesea conduce la confundarea acestor noțiuni.

Pentru a putea studia evoluția fenomenului regionalizării, consider necesară într-o primă fază reliefa-

rea regionalizării la nivel teoretic. Așadar, în studiul dat mă voi axa pe analizarea diferitelor definiții și teorii formulate de-a lungul timpului asupra acestui concept, precum și asupra unor noțiuni (din domeniu) asociate.

Metode utilizate și materiale aplicate. În procesul de realizare a studiului au fost aplicate cele mai importante metode de cercetare științifică proprii teoriei dreptului: *metoda logică* (în vederea interpretării normelor juridice, sistematizării formelor de regionalizare, clarificării conceptelor juridice etc.), *metoda istorică* (pentru aprecierea evoluției procesului de regionalizare atât la nivel comunitar, cât și la nivelul statelor europene), *metoda comparativă* (pentru compararea atât a diferitor viziuni expuse de cercetători pe marginea subiectului cercetat, cât și a unor aspecte ale regionalizării în diferite sisteme naționale, precum și aprecierea comparativă a gradului de cercetare științifică a subiectului în doctrina juridică din aceste

state), *metoda prospectivă* (în vederea identificării mecanismelor de optimizare a legislației în domeniul regionalizării) etc.

Rezultate obținute și discuții.

Reflexiile expuse asupra a ceea ce poate fi o regiune permit o mai bună înțelegere a raporturilor, din ce în ce mai instituționalizate, ce se stabilesc direct între regiuni, între regiuni și stat, precum și între regiuni și instituțiile europene. Aceste raporturi se înscriu în dialectica *regionalizare – regionalism*, mai mult sau mai puțin pronunțată în funcție de țară. În acest sens, există între autori o oarecare diversitate de tratare, care nu contribuie la clarificarea distincției dintre cele două noțiuni.

În încercarea de clarificare a termenilor *regionalizare* și *regionalism*, autorul Ioan Alexandru propune să se apeleze la fenomene care au marcat acești termeni și la dinamicile pe care ei le antrenează, enumerînd patru astfel de fenomene: dezechilibrele regionale; alianțele etnoculturale; centralismul;

„socializarea” politicii europene. În opinia autorului, aceste patru fenomene regionale, în grade diferite și în interacțiuni variabile, sînt cauzele principale ale dinamicilor regionale care se fac simțite astăzi în Europa [1].

Regionalizarea și regionalismul sînt concepte ce descriu două mișcări în plan regional între care, în anumite împrejurări, poate exista o interacțiune. Totuși, acestea sînt două procese cu specificități diferite. Regionalizarea urmărește o reducere a dezechilibrelor economice regionale și o dezvoltare armonioasă a întregului teritoriu național, în timp ce regionalismul implică necesitatea atribuirii unei anumite puteri de decizie regiunii în ceea ce privește afacerile de interes regional, precum și afirmarea identității sale în ceea ce privește cultura, particularitățile lingvistice, etnice, tradiții etc.

Regionalismul este un concept vechi, fiind utilizat, însă, cu un sens diferit de cel de astăzi, și anume cu privire la curentele politice și mișcările naționaliste vizînd separarea de anumite state, în special multinaționale. Desemna, prin urmare, entități și forme de luptă național-politică cu caracter secesionist. Cu această semnificație, termenul *regionalism* datează din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Europa, fiind un spațiu al diversității – etnic, lingvistic, politic, economic și instituțional –, elementele locale și regionale reprezintă o constantă a istoriei europene. Acestea dobîndesc treptat coeziune și ajung să constituie elemente de referință în raporturile interumane, culturale și politice spre sfîrșitul epocii medievale. Istoricul Konstantin Symmons Symonolewicz afirma că la oamenii Evului Mediu a existat un sentiment extrem de complex al apartenenței, avînd o triplă structură: religioasă, politică și etnică [2, p. 151-166]. Modernitatea și crearea statelor naționale avea să atenueze această tendință de identificare cu formele de solidaritate locale și regionale. Dar Europa, zguduită de cele două răz-

boaie mondiale și de transformările survenite în societate și în conștiințe în a doua jumătate a secolului al XX-lea, a redescoperit rolul regiunilor. Colectivitățile locale și regionale, mai apropiate de oameni decît statele naționale, au devenit apte să suscite loialitățile europenilor tot mai indiferenți față de valorile naționale [3, p. 258 și urm.].

Astăzi regionalismul este considerat un proces mai mult sau mai puțin spontan, orientat de jos în sus, care ia forma conturării unor identități regionale în baza comunității culturale, de limbă, de tradiții, apartenență la o regiune geografică, stil de viață, mod de gîndire, fiind inițiat de comunitățile locale și promovat de acestea la nivel central. Exemple de regionalism sînt Tirolul de Sud în Italia, Corsica în Franța, Bavaria în Germania, Catalonia în Spania, Scoția în Marea Britanie ș.a.

Regionalismul pornește de la ideea că regiunea este definită de un ansamblu de caracteristici umane, culturale, lingvistice care justifică crearea unui organism politic căruia să-i fie recunoscută o autonomie mai mult sau mai puțin extinsă. Regionalismul reprezintă conștientizarea intereselor comune și, în același timp, aspirația de a participa la gestiunea acestor interese. Se are în vedere obținerea unei anumite puteri regionale prin înființarea de instituții regionale, avînd la bază necesitatea satisfacerii nevoii de afirmare a identității. Regionalismul nu apare din conștientizarea dezechilibrelor regionale și din subdezvoltare economică regională, ci din sentimentul neîmplinirii culturale și a incapacității asumării propriei identități într-un cadru dat, din relevarea înapoierii social-economice și din centralismul statului național [4, p. 8 și urm.]. Totodată, trebuie evitată orice confuzie cu descentralizarea, deconcentrarea sau federalismul, esența fenomenului fiind de găsit în specificitatea sa.

Regionalizarea, spre deosebire de regionalism, are o traiectorie descendentă și are alte scopuri, pro-

punîndu-și alte mijloace de punere în aplicare decît cele ale regionalismului. Punctul de plecare al regionalizării îl constituie dezechilibrele regionale, în fapt – conștientizarea acestora.

Autorul român Adrian Liviu Ivan încearcă să opereze distincția dintre regionalism și regionalizare și le definește prin juxtapunere. El explică apariția regionalismului ca o reacție normală la inadaptabilitatea structurilor politice și sociale ale statelor la exigențele comunității umane aflate în continuă evoluție. În opinia autorului, regionalismul este rezultatul unui proces de jos în sus, de conștientizare de către unele comunități a unor dezechilibre regionale, a subdezvoltării economice, a alienării etnoculturale, a centralismului statului în care trăiesc. Regionalizarea, însă, este procesul care se desfășoară de sus în jos, prin care statele conștientizează dezechilibrele regionale, cu toate fenomenele care le însoțesc – alienare etnoculturală, subdezvoltare economică, centralism exagerat – și trec în consecință la descentralizarea sistemului lor politico-juridic printr-o instituționalizare la nivel regional. În viziunea autorului, la care de altfel ne raliem, cele două fenomene sînt complementare și, ca urmare, se confundă de cele mai multe ori [5].

Cu toate că, fundamental, este un proces socioeconomic, regionalizarea este considerată drept sprijin al schimbărilor funcționale care afectează nivelurile intermediare de guvernare. Astfel, termenul *regionalizare* este adesea înțeles drept proces de creare a unui nivel nou în organizarea teritorială a unui stat [6], un mezonivel al sistemului de guvernare [7]. Instituțiile noi pot varia în privința responsabilităților și autorităților create, acestea fiind întotdeauna supraimpuse instituțiilor locale existente. Se pot identifica cinci rațiuni pentru care statele procedează astfel:

1) recunoașterea importanței entităților regionale în dezvoltare economică;

2) restructurarea managementului sistemului social pentru o relație mai adecvată între piețe și politici publice;

3) răspuns la cererea unor regiuni istorice cu specific cultural-lingvistic aparte sau a unor minorități care constituie o majoritate locală;

4) încurajarea modernizării sistemului administrativ;

5) aducerea guvernării mai aproape de cetățean.

Astfel, regionalizarea este percepută ca o chestiune ce ține de organizarea internă a unui stat și, de regulă, se realizează prin metode juridice și administrative, avînd la bază o decizie prin care se înființează unități teritorial-administrative de nivel regional și se deleagă competențe în acest sens. De exemplu, în Franța are loc un proces de regionalizare prin crearea unor provincii, regiuni care cîștigă o structură instituțională și cărora li se deleagă niște prerogative de la guvernul central [8, p. 91].

Nu putem exclude, în realitate, că funcțiile corespunzătoare procesului de regionalizare pot implica structuri desconcentrate sau descentralizate, cu condiția că ele contribuie la construirea unei capacități autonome de acțiune, avînd drept scop promovarea unui teritoriu, această capacitate de acțiune implicînd actori privați, precum și autorități publice. Dar, pe lîngă grupările bazate pe structura administrativ-teritorială s-au cristalizat și anumite grupări tipologice, menite să reducă, pe baza unor caracteristici de dezvoltare economico-socială, la cîteva categorii mari mozaicul de regiuni ce compun teritoriul național. Utilitatea lor este evidențiată de rolul pe care îl au în fundamentarea politicilor regionale corespunzătoare acestor categorii reprezentative ale regiunii. Regionalizarea presupune un proces prin care se creează o capacitate subnațională dar supralocală pentru acțiunile de dezvoltare a unei zone geografice specifice. Acest proces se poate baza pe sistemul politico-administrativ existent sau poate da

naștere unei organizări teritoriale noi, care ar putea susține mai bine scopul creșterii socioeconomice și al dezvoltării echilibrate.

În prezent, termenul *regionalizare* presupune, totuși, o paletă foarte diversificată. În cadrul Uniunii Europene, unele state tratează regionalizarea prin expunerea faptului existenței problemelor dificile de dezvoltare economică a teritoriilor interne față de unele teritorii mai dezvoltate economic și privilegiate din punct de vedere istoric, geografic, al resurselor etc. În altele se consideră că abordarea regionalizării asigură participarea activă și eficace a tuturor cetățenilor la dezvoltarea economică, politică și socială a țării. În cele din al treilea rînd, aceasta presupune dezvoltarea teritoriilor situate la o distanță îndepărtată față de centrul economic dezvoltat [9]. Uneori regionalizarea este identificată cu autonomia regională sub formă federalistă, cu regionalizarea politică sau, cel puțin, cu descentralizarea regională. În toate cazurile adepții regionalizării îi atribuie acesteia așa calități ca favorizarea dezvoltării economice, a descentralizării și autonomiei locale, a democrației și a respectului pentru identitatea regională și cea locală.

Nu putem accepta toate calitățile prezentate. Astfel, în ce privește descentralizarea și autonomia locală, regionalizarea poate avea implicații foarte diferite. Ea poate reprezenta o formă de descentralizare, dar poate produce, de asemenea, un centralism dur la nivel regional în raport cu colectivitățile locale. În ceea ce privește respectul pentru identitatea regională și locală, trebuie subliniat faptul că în statele europene există mecanisme legislative și instituționale vizînd garantarea particularităților identitare, specificîndu-se, însă, că exercitarea acestora nu trebuie să pună în pericol integritatea statului. Conjunția procesului de regionalizare, înțeles ca promovare a unui teritoriu în sens economic, cu cel al aspirațiilor de identitate, tipic regionalismului,

poate conduce însă la apariția unor noi probleme. Or regionalismul tinde să legitimizeze dorința de emancipare în raport cu statul – fie în sensul creșterii participării regionale la mecanismele interne de redistribuire, fie pentru a profita mai bine de condițiile pieței unice europene – actualele neîmpliniri fiind imputate dominației statului.

La o analiză atentă a acestor aspecte, devine clar că evaluarea regionalizării cere o judecare mai nuanțată. Spre exemplu, în loc să se enunțe că regionalizarea favorizează descentralizarea și respectul pentru identitatea regională și locală, este, în opinia noastră, mai corect să se promoveze protecția drepturilor de liberă administrare și autonomie locală a colectivităților locale.

Calitățile cu care este investită regionalizarea sînt, mai curînd, proprii noțiunii de „bună guvernare” (good governance), caracterizînd un proces politic predictibil, beneficiind de aportul unei birocrății profesionale, acționînd în vederea binelui public, a domniei legii și a susținerii participării societății civile la viața publică [10, p. 229]. Accentul indirect pe interesele locale și comunitare și implicațiile sale asupra politicii regionale sînt evidente. În această direcție, s-a dezvoltat conceptul de ”multi-level governance” ca un sistem de relații și negociere permanentă între autoritățile guvernamentale și diverse niveluri teritoriale (local, județean, regional etc.). Se consideră că există două tipuri principale de multi-level governance: primul, caracterizat prin existența unui număr redus de autorități, capabile de mai multe funcții (*multi-task jurisdictions*), precum și a unui număr limitat de niveluri administrative (3 niveluri la nivel de stat: central, regional, local, la care se pot adăuga unele niveluri adiționale – provincial ș.a.). Al doilea tip este caracterizat prin autorități specializate multiple și independente (*task-specific jurisdictions*), care se suprapun teritorial, precum și a unui mare număr

de niveluri administrative. Acest tip, presupunând un sistem flexibil și funcțional, este, în opinia specialiștilor, mai potrivit pentru Uniunea Europeană [11, p. 3-5].

Mai mult decât atât, Uniunea Europeană se consideră ca un prototip al guvernării "multi-level" postmoderne. Această guvernare este descentralizată, flexibilă, deliberativă, informală și nonteritorială. Diversitatea culturală și economică este prezervată. "Multi-level governance" abdică de la modelul guvernării ierarhice, tipice statelor-naționale, fiind în favoarea unei rețele de guvernare, a unui model de guvernare plurală. Ea nu are o structură ierarhică clară, ci se bazează pe întrepătrunderea diferitelor tipuri de unități politice, economice sau sociale. Nu există un singur centru de autoritate, ci o multitudine de centre, care se întrepătrund și operează pe diverse teritorii. Teritoriul nu este clar demarcat, iar sistemul tolerează mici schimbări ale granițelor. Se acceptă chiar și o suveranitate divizată în funcție de liniile teritoriale și funcționale [12, p. 187-209].

Deci, punctul de plecare al regionalizării îl constituie dezechilibrele regionale sau, mai degrabă, conștientizarea acestora. Această conștientizare este urmată de o strategie a unui aparat statal sau suprastatal care, plecând de la tehnici savant dozate, încearcă să planifice, să descentralizeze, să deconcentreze la nivel regional activitățile economice prea regrupate în unele puncte-forte din spațiul național sau european. Astfel, regionalizarea se poate manifesta atât pe plan național, cât și pe plan internațional. În plan internațional, de exemplu, doar în Europa ar fi cooperarea scandinavă, cea din statele Benelux și mai recent – Uniunea Europeană.

Regionalizarea are la bază conceptul de *dezvoltare regională*. Ultimul derivă din cel de dezvoltare economică și se axează pe aspecte teritoriale, zonale sau locale ale acestei dezvoltări. Dezvoltarea regională presupune utilizarea resurse-

lor, în primul rând a celor locale, dar și a celor atrase din mediul național și cel internațional, pentru creșterea competitivității generale a teritoriului, sporirea gradului de abilitate a competențelor de producție și funcționale la necesitățile de ajustare structurală (pentru satisfacerea nevoilor regionale și naționale) și, în ultimă instanță, din perspectiva macroeconomică, pentru reducerea decalajelor dintre diferitele componente din structura spațiului economic național. Dezvoltarea regională este un concept nou ce urmărește impulsivitatea și diversificarea activităților economice, stimularea investițiilor în sectorul privat, reducerea șomajului și, nu în ultimul rând, îmbunătățirea nivelului de trai [13].

Cadrul instituțional al dezvoltării regionale europene se divizează în trei nivele: european, național și regional. La nivel european, implicații directe au instituțiile superioare europene, precum Comitetul Regiunilor. În țările UE, existența instituțiilor de dezvoltare regională este stabilită în funcție de organizarea statală și de gradul de descentralizare a sistemului de organizare administrativă. Țările ECE dispun în mare parte de structuri omogene de dezvoltare regională, care sînt amplasate la toate nivelele de administrare. La nivel național, acestea sînt ministerele împuternicite cu responsabilități în domeniul dezvoltării regionale și consiliile naționale cu caracter de structuri interministeriale. La nivel regional, responsabilitatea pentru implementarea programelor de dezvoltare regională este asigurată de consilii de dezvoltare regională, care au ca structuri executive agenții de dezvoltare regională.

Ansamblul de măsuri planificate și promovate de autoritățile publice centrale și locale în parteneriat cu diverși agenți economici, în scopul asigurării unei creșteri economice dinamice și durabile, prin valorificarea potențialului regional și local în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață, reprezintă *politica de dezvoltare regională*. Aceasta poate avea

forme și sensuri diferite în raport cu nivelul general de dezvoltare al unei țări și cu interesele majore imediate ale acesteia.

Politicile de dezvoltare regională au trăsături caracteristice de promovare la diferite nivele de adoptare a deciziilor. În țările UE, politicile sînt orientate spre crearea condițiilor necesare care ar permite regiunilor să-și realizeze potențialul și să dețină o pondere maximă în economiile naționale. Pentru țările candidate la aderare, dezvoltarea regională este orientată spre evoluția efectivă a relațiilor economiei de piață, diminuarea dezechilibrelor dintre regiuni din punct de vedere al ratei șomajului, nivelului veniturilor și infrastructurii existente.

Astfel, politica europeană de dezvoltare regională are un pronunțat caracter economic, urmărind creșterea și consolidarea competitivității ariilor geografice concrete ale unui stat sau ale unui grup de state geografic învecinate. Fiind un instrument de importanță majoră pentru conversiunea proceselor economice, consolidarea cadrului financiar și instituțional, capitalului fizic și uman, precum și de creștere a competitivității în ansamblu, politica de dezvoltare regională cuprinde un șir de măsuri destinate accelerării strategiilor de extindere și ocupare a piețelor. Ea se bazează pe promovarea sectorului privat și a piețelor locale, urmărind să impulsioneze și să diversifice activitățile economice, să stimuleze investițiile, să contribuie la reducerea șomajului, să conducă la o îmbunătățire a nivelului de trai.

Pentru a justifica existența unei politici regionale separate la nivelul UE, sînt aduse patru argumente importante [14]:

1. UE consideră că eficiența politicilor regionale ale statelor-membre poate fi îmbunătățită, asigurîndu-se concentrarea fondurilor disponibile acolo unde acestea sînt cele mai necesare, adică la nivelul celor mai defavorizate regiuni ale Europei.

2. UE îndeplinește și un rol de

coordonare a politicilor regionale ale statelor-membre, pentru a preveni concurența „exterioară” excesivă între țările europene în privința investițiilor străine.

3. Pentru asigurarea unității sociale în interiorul Uniunii este utilizat argumentul „interesul comun”, considerându-se inacceptabilă existența unor dezechilibre majore în ceea ce privește nivelul șomajului sau al veniturilor.

4. Cea mai importantă justificare pentru o politică regională separată la nivelul UE este argumentul care afirmă că dezechilibrele regionale pot constitui o barieră majoră în calea adâncirii integrării.

Principalele domenii care pot fi vizate de politica regională sînt regăsite în domeniile economic, social, cultural și ecologic și țin de dezvoltarea firmelor, atragerea de investiții, dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, protecția mediului, reabilitarea infrastructurii, refacerea obiectivelor de învățămînt, cultură, sănătate, combaterea șomajului etc. Aplicarea politicilor de dezvoltare regională se realizează în concordanță cu obiectivele și prioritățile generale de dezvoltare ale unei țări.

Implementarea politicilor de dezvoltare regională într-un mediu concurențial, dictat de economia de piață, face necesară proiectarea unor strategii de dezvoltare regională. *Strategia* reprezintă modalitatea prin care se formulează principiile și obiectivele pe termene medii și lungi, se stabilesc prioritățile și resursele necesare realizării obiectivelor. *Strategia* reprezintă, în general, „arta de a combina diferite operațiuni în vederea atingerii unui obiectiv”.

Elaborarea unei strategii de dezvoltare regională presupune parcurgerea anumitor etape, cum ar fi analiza economico-socială a regiunii concrete; stabilirea obiectivelor strategice; construirea diferitelor variante pentru realizarea obiectivelor strategice propuse; selectarea variantei optime în baza compară-

rii performanțelor și avantajelor pe care le prezintă fiecare variantă.

Obiectivele de dezvoltare regională, fixate în strategii, se realizează prin intermediul programelor de dezvoltare, la elaborarea cărora participă mai mulți actori și care, de regulă, sînt finanțate prin intermediul Fondurilor Structurale europene. Totodată, la nivelul statelor naționale sînt utilizate un șir de instrumente de dezvoltare regională, cum ar fi crearea fondurilor de dezvoltare, stimularea financiară a investițiilor sau aplicarea unor stimulente fiscale pentru antreprenorii ce activează în zonele defavorizate.

Concluzii. Din definițiile analizate la acest compartiment se constată că:

1. Regionalizarea este adesea confundată cu regionalismul. Totuși, acestea sînt procese cu specificități diferite, ce descriu două mișcări în plan regional între care, în anumite împrejurări, poate exista o interacțiune.

2. *Regionalismul* este un proces mai mult sau mai puțin spontan, care ia forma conturării unor identități regionale în baza comunității culturale, de limbă, de tradiții, apartenență la o regiune geografică, stil de viață, mod de gîndire, fiind inițiat de comunitățile locale și promovat de acestea la nivel central. Regionalismul nu apare din conștientizarea dezechilibrelor regionale, ci din sentimentul neîmplinirii culturale și a incapacității asumării propriei identități într-un cadru dat, din relevarea înapoierii social-economice și din centralismul statului național.

3. *Regionalizarea* reprezintă un proces care demarează de la conștientizarea dezechilibrelor regionale și prin care se instituie o unitate funcțională subnațională, dar supralocală pentru activitatea de dezvoltare și promovare în plan socioeconomic a unei zone geografice distincte. Acest proces se poate baza pe sistemul administrativ-teritorial existent sau poate da naștere unei organizări teritoriale noi, care ar pu-

tea susține mai bine scopul creșterii socioeconomice și al dezvoltării echilibrate.

4. Regionalizarea are la bază conceptul de *dezvoltare regională*, care derivă din cel de dezvoltare economică și se axează pe aspecte teritoriale, zonale sau locale ale acestei dezvoltări.

5. Regionalizarea funcționează atît prin mobilizare regională la scară europeană, cît și în cadrul național sau transfrontalier. Politica europeană de dezvoltare regională are un pronunțat caracter economic, urmărind creșterea și consolidarea competitivității ariilor geografice concrete ale unui stat sau ale unui grup de state geografic învecinate.

În urma analizării acestor concepte se poate observa varietatea manifestării lor și, de asemenea, se pot identifica elementele care determină un anumit tip de regionalizare, determinînd care sînt acele principii necesare de luat în calcul atunci cînd se dorește implementarea cu succes a acestui proces. După cum am afirmat, acest demers de analiză teoretică este important, deoarece, în vederea asigurării unei alegeri optime, este nevoie să se studieze literatura de specialitate, pentru a fi înțelese mecanismele specifice ale acestor procese. Un pas ulterior important ar fi studierea evoluției acestor fenomene la nivelul altor state, în vederea însușirii bunelor practici dezvoltate în alte țări și adaptarea lor ulterioară (a elementelor teoretice și a bunelor practici), centrîndu-ne pe aspectele relevante pentru procesul de regionalizare în Republica Moldova.

Referințe bibliografice

1. Alexandru Ioan. *Regionalizarea și cooperarea interregională în procesul de integrare europeană*. <http://fr.scribd.com/doc/41479644/Ioan-Alexandru-Regionalizarea-Si-Cooper-Area-Inter-Regional-A-in-Procesul-de-Integrare-Europeana>

2. Symmons-Symonolewicz Konstantin. *National Consciousness in Medieval Europe: Some Theoretical Problems*. In: Canadian Review of Studies in Nationalism, vol. VIII, no. 1, 1981.

3. Deniau J. F. *L'Europe interdite*. Paris: Editions du Seuil, 1977.

4. *Regiune și regionalizare în Uniunea Europeană* (coord. Pușcaș Vasile, Adrian Ivan). Cluj-Napoca: Editura Institutului Cultural Român, 2004.

5. Ivan Adrian Liviu. *Gubernanță și teorii ale integrării europene*. http://www.cse.uaic.ro/_fisiere/Documentare/Suporturi_curs/I_gubernanta.pdf

6. *Descentralizare și regionalizare. Modelul francez*. București, 2008. <http://victorbostinaru.ro/wp-content/uploads/2008/08/descentralizare-si-regionalizare-modelul-francez.pdf>

7. Bakk Miklos. *Regionalizarea. Europa și România*. <http://www.revista22.ro/regionalizarea-europa-si-romania-10836.html>

8. Kolumban Gabor. *România într-o „Europă a regiunilor”*. În: Editorial Altera, nr. 9, 1998.

9. Roscovan Mihai. *Dezvoltarea regională: Republica Moldova vis-a-vis de Uniunea Europeană*. <http://www.ipp.md/lib.php?l=ro&idc=167&year=&page=2>

10. Ivan Adrian Liviu. *Statele Unite ale Europei. Uniunea Europeană între interguvernamentalism și supranaționalism*. Iași: Institutul European, 2007, 386 p.

11. Natalia Cugleşan. *Multi-level governance in EU: What Model for Romania?* In: Eurojournal.org, october 2006.

12. Zielonka Jan. *Plurilateral Governance in the Enlarged European Union*. In: JCMS, 2007, vol. 45, nr. 1. http://graduateinstitute.ch/webdav/site/executive_education/shared/executive_education/summer_international-affairs_faculty-IA_professors/zielonka_plurilateral%5B1%5D.pdf

13. Cîrnu Doru. *Particularități ale dezvoltării regionale și cauze specifice*. http://www.utgjiu.ro/revista/ec/pdf/2010-03/6_DORU_CIRNU.pdf

14. *Regionalism, regionalizare, dezvoltare regională*. http://www.dr-pemaster.ro/curs/E.Lolescu/Referate/CapI_master_DRPE.pdf

15. *La régionalisation en Europe*. Working Paper, Parlement européen, avril 2000, L-2929, Luxembourg.

PROCEDURA CONCEDIERII ÎN URMA REDUCERII NUMĂRULUI DE PERSONAL: ASPECTE SOCIAL-JURIDICE

Tudor CAPȘA,

doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Comrat

Victor SANDU,

magistru în drept, absolvent al Institutului Național al Justiției, candidat la funcția de judecător

SUMMARY

In the article author consider legal regulation of dismissal in connection with reduction of number or the staff of the enterprise. The special attention is paid to collisions, contradictions of the current legislation regulating legal aspects of dismissal in connection with reduction of number or staff of the enterprise.

Keywords: reduction, dismissal, number, staff, worker, employer, vacant place, reorganization, merge, accession, division

REZUMAT

În articol autorul analizează reglementarea legală de concediere ca urmare a reducerii numărului sau a statelor de personal. O atenție deosebită este acordată conflictelor și contradicțiilor cu legislația în vigoare care reglementează aspectele juridice ale concedierii din cauza reducerii numărului sau a statelor de personal.

Cuvinte-cheie: reducere, concediere, dimensiuni, personal, salariat, angajator, loc vacant, reorganizare, consolidare, fuziune, divizare

Introducere. Concedierea în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal într-o companie trebuie să se realizeze cu respectarea condițiilor art. 86 alin. (2), art. 87, 88, 183, 184, 186 alin. (4), art. 251 și 388 din Codul Muncii al Republicii Moldova (în continuare – CM RM) [1].

Concedierea în acest context va fi recunoscută ca legală dacă angajatorul a respectat următoarele **condiții:**

1. Reducerea numărului sau a statelor de personal a avut loc de fapt.

2. Salariatul a fost preavizat prin ordin (dispoziție, decizie, hotărâre), sub semnătură, despre concedierea iminentă de peste 2 luni.

3. Concedierea a fost efectuată la expirarea a 2 luni de la preavizare.

4. Angajatorul nu a avut posibilitatea să transfere salariatul cu consimțământul lui într-o altă funcție (la un alt loc de muncă) din cauza lipsei unei funcții vacante sau a unui loc de muncă vacant ori în

urma refuzului salariatului de a fi transferat la un alt loc de muncă în aceeași unitate.

5. Există acordul organului sindical (organizatorului sindical) în privința concedierii, dacă salariatul este membru de sindicat.

6. Angajatorul a anunțat în formă scrisă agenția teritorială de ocupare a forței de muncă despre concedierea respectivului salariat.

7. Concedierea a avut loc în conformitate cu cerințele prevăzute de art. 86 alin. (2) CM RM, conform cărora nu se admite concedierea salariatului în perioada aflării lui în concediu medical, în concediu anual de odihnă, în concediu de studii, în concediu de maternitate, în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, în concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, în perioada îndeplinirii obligațiilor de stat sau obștești, precum și în perioada detașării, cu excepția cazurilor de lichidare a unității.

8. Locul de muncă redus nu a